

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Mag. iur. M. Š.**, proti odporcovi **S.**, IČO: X., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 51 C 75/2010, o dovolaní A.A., IČO: X., zastúpenej Mgr. P., advokátom v B., , proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. októbra 2011, sp.zn. 14 Co 253/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a.**

Navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II uznesením zo 6. apríla 2011, č.k. 51 C 75/2010-83 nepripustil vstup spoločnosti A.A., IČO: X.X., zastúpenej Mgr. P., advokátom v B., , do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu. Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 93 ods. 1, 2, 3, 4 O.s.p. Uviedol, že spoločnosť A. doručila súdu podanie, v ktorom oznámila, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane odporcu, z dôvodu, že má právny záujem na výsledku predmetného súdneho konania. Spoločnosť A. tento právny záujem vyvodzovala z jej postavenia ako veriteľa odporcu, ktorého jediný majetok predstavujú pozemky, ku ktorým žiada navrhovateľ určiť spoluvlastnícke právo v podiele uvedenom v návrhu na začatie konania a osobitne z postavenia oprávneného v exekučných konaniach sp.zn. EX 6882/09, EX 6592/08, EX 5996/07, EX 6771/08, EX 6758/08, EX 6791/08, EX 6794/08, EX 6790/08 a EX 6757/08, v ktorých je zabezpečovaný nútený výkon právoplatných rozsudkov Okresného súdu Bratislava II, ktorými bol deklarovaný právny nárok spoločnosti A. na úhradu dlžných súm, ktoré neboli zo strany odporcu ako dlžníka vo vzťahu k odporcovi

uspokojené. Spoločnosť A. tiež uviedla, že určenie spoluvlastníckeho práva navrhovateľa môže mať vplyv na práva a povinnosti spoločnosti ako oprávneného v uvedených exekučných konaniach, a to najmä na práva vyplývajúce z exekučných záložných práv zriadených na predmetných pozemkoch. Obaja účastníci konania so vstupom spoločnosti A. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu nesúhlasili. Z podania spoločnosti A. mal súd za to, že právny záujem predmetnej spoločnosti na víťazstve odporcu, na stranu ktorého navrhuje svoje pripustenie do konania ako vedľajšieho účastníka, neexistuje. Argument spoločnosti A. týkajúci sa skutočnosti, že spoločnosť je veriteľom odporcu, nijakým spôsobom nezakladala a ani nepreukazuje jej právny záujem na výsledku predmetného súdneho konania. Z podania spoločnosti A. podľa názoru súdu jednoznačne vyplýva hájenie len svojho osobného, najmä majetkového záujmu a v žiadnom prípade hájenie záujmov odporcu. V predmetnom podaní spoločnosť A. argumentuje len skutočnosťami týkajúcimi sa samotnej spoločnosti, najmä hrozbou zmarenia možnosti vymoženia svojich pohľadávok od odporcu v prípade, ak by súd návrhu navrhovateľa vyhovel. Na základe uvedeného súd konštatoval, že spoločnosť A. súdu nijakým spôsobom nepreukázala, v čom by spočívala jej „pomoc“ odporcovi v tomto súdnom konaní, nakoľko v odôvodnení svojho vstupu do konania spoločnosť A. súdu odôvodnila len svoj osobný majetkový záujem na výsledku daného súdneho sporu. Vzhľadom na skutočnosť, že do súdneho konania nemožno pripustiť ako vedľajšieho účastníka taký subjekt, ktorý by hájil len záujem svoj a nie záujem hlavného účastníka konania, mal súd za preukázané, že niet dôvodu na vstup spoločnosti A. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu. Konštatoval, že v prípade, ak by spoločnosť A., mala reálnu snahu chrániť záujmy odporcu, bolo by v danom prípade absolútne protichodné a nelogické, aby odporca, ktorého záujmy by mali byť vstupom tohto vedľajšieho účastníka do konania chránené, proti tomuto vstupu namietal a nesúhlasil by s ním, keď by týmto vstupom dosiahol posilnenie ochrany svojich záujmov v predmetnom súdnom konaní.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie A. uznesením z 28. októbra 2011, sp.zn. 14 Co 253/2011 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že z dikcie ustanovenia § 93 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že podmienkou prípustnosti vedľajšieho účastníka do konania je existencia jeho právneho záujmu na výsledku konania. O pripustení vedľajšieho účastníka do konania rozhoduje súd len v prípade vzniesenia námietky neprípustnosti

vedľajšieho účasťníctva. Svoj nesúhlas so vstupom spoločnosti A. do konania ako vedľajšieho účasťníka na strane odporcu vyjadril tak navrhovateľ, ako aj samotný odporca na pojednávaní dňa 23. marca 2011. Odvolací súd súhlasil s tvrdením odvolateľa, že pripustiť vstup vedľajšieho účasťníka do konania možno aj proti vôli toho, na koho strane bude vedľajší účasťník v konaní vystupovať. Jediným podstatným kritériom je existencia právneho záujmu na výsledku konania. O právny záujem ide vtedy, ak rozhodnutím vo veci budú dotknuté jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva. Odvolateľ existenciu svojho právneho záujmu na výsledku konania odôvodňuje svojím postavením veriteľa odporcu. Odvolací súd konštatoval, že len samotná skutočnosť, že odvolateľ je veriteľom odporcu nepreukazuje existenciu právneho záujmu. Postavenie veriteľa aj v prípade určenia spoluvlastníckeho práva navrhovateľa zostane voči odporcovi, ako dlžníkovi, nezmenené a prípadné rozhodnutie v prospech navrhovateľa nezmení práva a povinnosti veriteľa vyplývajúce z neuhradenej pohľadávky po obsahovej, ani právnej stránke. K zmene dôjde jedine v otázke prípadného sťaženia vymožitelnosti pohľadávky, čo už predstavuje prekážku faktického charakteru. Z tvrdení spoločnosti A., rovnako ako aj z predloženého listu vlastníctva č. 5387, mal odvolací súd za preukázané, že odvolateľ má postavenie oprávneného v exekučných konaniach vedených proti odporcovi, pričom na sporné pozemky bolo v prospech odvolateľa zriadené exekučné záložné právo. Aj v tomto prípade však prípadným určením spoluvlastníctva navrhovateľa, nemôže dôjsť k zmene právneho postavenia odvolateľa v rámci hmotného práva. Odvolací súd poukázal na ustanovenie § 169 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), podľa ktorého pre pohľadávky,

pre ktoré bolo zriadené exekučné záložné právo, možno vykonať exekúciu predajom nehnuteľnosti priamo aj proti neskoršiemu nadobúdateľovi nehnuteľnosti. To znamená, že aj v prípade určenia spoluvlastníckeho práva navrhovateľa k sporným nehnuteľnostiam, zostane právo odvolateľa zachované, pričom treba akcentovať aj skutočnosť, že vlastnícke právo navrhovateľa by vzniklo až vkladom do katastra nehnuteľnosti (v žiadnom prípade nie späťne). Uvedené zákonné ustanovenie totiž jednoznačne umožňuje vykonať exekúciu v prípade zriadenia záložného exekučného práva aj voči neskoršiemu nadobúdateľovi priamo zo zákona.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie A., ktorý navrhol uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Pripustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Za takú vadu dovolateľ označil skutočnosť, že hoci svoj vstup do

konania riadne oznámil a týmto okamihom sa stal vedľajším účastníkom so všetkými procesnými právami a povinnosťami k tomuto postaveniu prislúchajúcimi, odvolací súd mu svojím rozhodnutím znemožnil hájiť jeho práva a právom chránené záujmy ako vedľajší účastník. Nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu, že rozhodnutím vo veci samej môže navrhovateľ nadobudnúť vlastnícke právo až v čase po zriadení exekučného záložného práva. Konštatoval, že rozsudok vo veci samej bude deklaratórnym rozsudkom a vlastnícke právo na základe neho nebude zapísané správou katastra vo forme vkladu, ale vo forme záznamu. Mal za to, že už samotné postavenie vedľajšieho účastníka ako veriteľa súdom právoplatne priznaných pohľadávok voči odporcovi, preukazuje právny záujem na výsledku sporu v prejednávanej veci. Podľa názoru dovolateľa nevyožiteľnosť pohľadávky v sebe zahŕňa aj oslabenie, t.j. zmenu hmotného práva spojeného s predmetnou pohľadávkou. Taktiež namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu trpí aj ďalšou vadou, keď odvolací súd v rozpore s ustanovením § 93 ods. 3 O.s.p. potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa o neprípustení vstupu vedľajšieho účastníka do konania, hoci prvostupňový súd mal rozhodovať o návrhoch účastníkov o neprípustnosti vedľajšieho účasti. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci.

Navrhovateľ ani odporca sa k dovolaniu A. nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu,

ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a vo svojom uznesení nevyslovil, že je proti nemu dovolanie prípustné. V danej veci nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 a § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p.

Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení odvolací súd nezistil.

So zreteľom na dovolateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní vecí postupovali v súlade s právnymi predpismi a dovolateľovi neznemožnili uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že odňatie možnosti dovolateľa pred súdom konať nemožno vidieť v právnych záveroch, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, ktorým nepripustil jeho vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu.

V preskúmvanej veci je z odôvodnenia napadnutého uznesenia zrejmé, že odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o nepripustení vstupu spoločnosti A.A., IČO: X.X., zastúpenej Mgr. P., advokátom v B., do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu, keď zhodne s prvostupňovým súdom dospel k záveru, že na strane spoločnosti A. neexistuje právny záujem na výsledku konania. Tento právny záver odvolacieho súdu považuje dovolací súd za správny.

Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, o neplatnosť manželstva alebo o určenie, či tu manželstvo je alebo nie je. Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu, alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh (§ 93 ods. 1, 3 O.s.p.).

Z citovaného zákonného ustanovenia teda vyplýva, že predpokladom prípustnosti vedľajšieho účasti v konaní je právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku sporu, t.j. právny záujem na úspešnosti v spore u toho účastníka, ku ktorému pristúpil. O právny záujem ide vtedy, ak rozhodnutím súdu vo veci bude dotknuté právne postavenie vedľajšieho účastníka (jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva).

Pojem „právny záujem na výsledku sporu“ nie je v jednotlivých ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku bližšie špecifikovaný, keď zákonodarca ponechal na úvahe súdu v každom jednotlivom prípade jeho výklad a aplikáciu. Hlavným účelom a zmyslom vedľajšieho účasti, ktorý musí súd vždy zohľadňovať, je pomoc vedľajšieho účastníka jednému z účastníkov konania. Zmyslom tohto právneho inštitútu je teda v konkrétnom spore posilniť postavenie účastníka, na ktorého strane vedľajší účastník vystupuje, za predpokladu, že vedľajší účastník má právny záujem na výsledku sporu. Inými slovami povedané tento má právny záujem na víťazstve toho účastníka, ktorého ako vedľajší účastník podporuje. Inštitút vedľajšieho účasti teda neslúži len k ochrane záujmov tretích osôb (vedľajšieho účastníka) ale zároveň i k ochrane záujmov hlavného účastníka konania, na ktorého stranu vedľajší účastník pristúpil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na tú skutočnosť, že pokiaľ ustanovenie § 93 ods. 1 O.s.p. hovorí o právnom záujme na výsledku sporu, teda na víťazstve podporovaného účastníka, nestačí iba záujem materiálny, morálny a podobne. Musí ísť o existujúci právny záujem tretej osoby na výsledku sporu s priamym dopadom na hmotné právo.

Dovolací súd preto zhodne so záverom odvolacieho súdu nezistil, že by dovolateľ mal právny záujem na výsledku predmetného konania, ako predpokladu jeho pripustenia do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu.

Samotná skutočnosť, že odvolateľ je veriteľom odporcu nezakladá právny záujem na výsledku konania ako má na mysli § 93 ods. 1 O.s.p. V tomto prípade ide vyslovene o majetkový záujem, ako správne ustálil aj odvolací súd.

Právny záujem dovolateľa na výsledku predmetného konania nemožno vyvodit' ani z jeho postavenia oprávneného v exekučných konaniach vedených pod sp.zn. EX 6882/09, EX 6592/08, EX 5996/07, EX 6771/08, EX 6758/08, EX 6791/08, EX 6794/08, EX 6790/08 a EX 6757/08.

Dovolací súd sa stotožňuje s právnym záverom odvolacieho súdu, že prípadným určením spoluvlastníctva navrhovateľa nedôjde k zmene právneho postavenia dovolateľa v rámci hmotného práva, keď ustanovenie § 169 Exekučného poriadku umožňuje vykonať exekúciu v prípade zriadenia záložného exekučného práva aj voči neskoršiemu nadobúdateľovi priamo zo zákona.

Potrebné je poukázať na tú skutočnosť, že v prípade námietky neprípustnosti vedľajšieho účasti sa subjekt, ktorý prejavil vôľu vstúpiť do konania ako vedľajší účastník, stáva takýmto účastníkom až právoplatným rozhodnutím súdu o prípustnosti vstupu a nie oznámením vstupu do konania, ako sa dovolateľ mylne domnieva. Vecne správnym rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu o neprípustení dovolateľa do konania ako vedľajšieho účastníka, preto nemohlo dôjsť k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom a tým ani k namietanej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

K námietke dovolateľa, že odvolací súd v rozpore s ustanovením § 93 ods. 3 O.s.p. potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa o neprípustení vstupu vedľajšieho účastníka do konania, hoci prvostupňový súd mal rozhodovať o návrhoch účastníkov o neprípustnosti vedľajšieho účasti, dovolací súd uvádza, že táto námietka nie je dôvodná, nakoľko prvostupňový súd správne rozhodol o námietke neprípustnosti vedľajšieho účastníka na strane odporcu (o tzv. negatívnom návrhu v zmysle § 93 ods. 3 vety druhej O.s.p. – o nesúhlase so vstupom vedľajšieho účastníka do konania) tak, že vstup vedľajšieho účastníka do konania neprípustil.

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p. a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie A. v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti dovolateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júla 2012

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová